

РЕШЕНИЕ

№ 32

гр. Разград, 14.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – РАЗГРАД, ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на пети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Валентина П. Димитрова

Чле..е: Ирина М. Ганева
Светлана К. Чолакова

при участието на секретаря Диана Здр. Станчева
като разгледа докладваното от Ирина М. Ганева Въззивно гражданско дело
№ 20233300500347 по описа за 2023 година

С решение № 603/2.10.2023г. по гр.д. № 914/2023г. РС Разград е осъдил ПРБ да заплати на Р. А. Х. обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер 15 000лв., ведно със законната лихва, считано от 6.01.2020г. до окончателното изплащане на сумата, и е отхвърлил иска над този размер до предявения такъв от 19 500лв. като неос..ателен и недоказан.

Постъпила е въззивна жалба от ПРБ в осъдителната част на решението, с изложени възражения за незаконосъобразност и необос..аност на поста..ения акт в обжалваната част. Жалбоподателят моли въззивния съд да отмени решението и вместо това да отхвърли изцяло предявения иск.

Не е подаден писмен отговор от Р. А. Х..

Постъпила е насрещна въззивна жалба от Р. А. Х. против отхвърлителната част на решението с доводи за незаконосъобразност. Жалбоподателят моли въззивния съд да отмени съдебния акт в обжалваната част и да уважи в цялост предявения иск.

Не е подаден писмен отговор от ПРБ.

В съдебно заседание всяка от страните поддържа съответно подадената въззивна жалба и оспорва жалбата на насрещната страна.

Съдът, след преценка на събраните доказателства и ста..ищата на страните, констатира фактическа обста..ка, идентична с уста..ената от районния съд: срещу Р. Х. е

било образувано ДП № 1873-ЗМ- 345/2018г. по описа на РУ на МВР Разград, по което на 4.07.2018г. ищецът е привлечен в качеството му на обвиняем за това, че на 2/3.07.2018г. в с. Ясе..ец се е съвкупил с лице от женски пол, като я принудил към това със сила – престъпление по чл.152,ал.1,т.2 от НК. Във връзка с това, със заповед на Началника на РУ на МВР Разград Р.Х. е задържан по ЗМВР за срок до 24 часа, считано от 13.00 часа на 3.07.2018г. С поста..ление от 4.07.2018г. на наблюдаващия делото прокурор, спрямо същия е поста..ено предварително задържане за срок от 48 часа, считано от 13.00 часа на 4.07.2018г. до внасяне на искане за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“. С определение, поста..ено в съдебно заседание на 5.07.2018г. по НЧД №509/2018г. на РС Разград, на ищеца е наложена МНО домашен арест, потвърдена с определение от 10.07.2018г. по ВЧНД № 239/2018г. на ОС Разград.

С поста..ление от 5.02.2019г. Р.Х. е обвинен в две престъпления: - че на 2.07.2018г. в землището на с.Ясе..ец се е съвкупил с лице от женски пол, като я принудил към това със сила – престъпление по чл.152,ал.1,т.2 от НК и че на 2.07.2018г. влязъл в чуждо жилище в с.Ясе..ец, обитавано от пострадалата, като употребил за това сила и деянието е извършено нощем – престъпление по чл.170, ал.2 в.в. с ал.1 от НК.

Срещу ищеца е внесен обвинителен акт от РП Разград, по който е образувано НОХД № 152/2019г. по описа на РС Разград. В разпоредително заседание на 18.04.2019г. съдът е изменил мярката за неотклонение на Х. от домашен арест в подписка. Проведени са още три съдебни заседания и на 10.07.2019г. Р. Х. е признат за неви..ен в повдигнатите му обвинения. Срещу присъдата са подадени протест от РП Разград и жалба от частния обвинител и граждански ищец. В образуваното ВНОХД №357/2019г. по описа на ОС Разград обжалваната присъда е потвърдена с решение от 6.01.2020г., влязло в сила на датата на поста..яването му.

При тези данни периодът от първото репресивно действие спрямо ищеца – полицейското задържане на 3.07.2018г. до влизане в сила на оправдателната присъда на 6.01.2020г. е една година, шест месеца и три дни.

С решение по гр.д.№314/2012 г. на РС Разград М. Х. А. е лишена от родителски права по отношение на С. А. – син на ищеца. По отношение на детето е издадено експертно решение на ТЕЛК от 13.02.2018 г., с което е определена 76% нетрудоспособност с ос..на диагноза „Хиперкинетично разстройство с нарушение на активността и вниманието. Лека умствена изостаналост – лека дебилност“. Представени са още множество медицински писмени свидетелства за недобро здравословно състояние на детето, за което същото е посещавало лекар, закупувани са медикаменти.

Пред районния съд са разпитани свидетелите С.Р.... и А.М. – съселяни на ищеца, от показанията на които се уста..ява, че ищецът е бил притеснен за детето си в периода на наложената му МНО домашен арест, както и за положението на детето, ако бъде осъден ефективно. След образуването на наказателното дело у ищеца настъпила промяна – бил притеснен, изтощен и неразговорлив. Едното от двете оплаквания в жалбата на ПРБ срещу необос..аността решението на първостепенния съд е свързано с неправилна оценка на

районния съд на гласните доказателства при ана.за на фактическата обста..ка. Въззивният съд не споделя възражението. Свидетелите са лица, живеещи в същото село, в което живее и ищецът, познават го отдавна и очевидно са в добри отношения с него. Това обаче не достатъчно ос..ание показанията им да не бъдат кредитирани. На първо място, прокуратурата не е оборила тези доказателства с други, предложени от нея и в този смисъл твърдението ѝ, че ищецът е следвало да подкрепи своите доказателства с още такива, не се споделя от въззивния съд. Ищецът има възможност да ангажира толкова и такива доказателства, каквито смята за достатъчни за обос..аване на своите твърдения. На ответника е предоставено същото право, както и възможността да оборва доказателствата на противната страна с представяне на ..и доказателства. Прокуратурата не е оборила свидетелските показания, същите не противоречат и на останА.я събран доказателствен материал. На второ място, в процеса не са уста..ени отношения между ищеца и свидетелите, които да водят до извод за заинтересованост на последните и съответно за необективно поднесени от тях показания. В хода на съдебното дирене представителят на ПРБ не е изложил подобни твърдения след изслушването им в с.з., така щото ищецът да има възможността да ангажира допълнителни доказателства. Ето защо показанията на двамата свидетели са ценени правилно от районния съд и мотивите във фактическата част на съдебния акт досежно ана.за на гласните доказателства са обос..ани.

При така уста..ената фактическа страна, съдът направи следните правни изводи: Въззивната жалба на ПРБ е частично ос..ателна, а тази на Р. Х. е неос..ателна. Второто оплакване във въззивната жалба на ПРБ, както и единственото оплакване в жалбата на Р. Х., касаещи един и същи аспект от правната страна на спора, са свързани с въпроса относно определянето по размер на обезщетението за неимуществени вреди, претърпени от пострадалото лице и прилагането на обществения критерий за справедливост по смисъла на чл. 52 ЗЗД.

Отговорът на този въпрос е даден в ППВС № 4/1968 г. и ТР № 3/22.04.2005 г. на ОСГК на ВКС. Така в направеното задължително тълкуване е посочено, че понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Такива обстоятелства са видът, характерът, интензитетът и продължителността на увреждането на ищеца. В трайно уста..ената и безпротиворечива практика на ВКС се приема, че конкретно при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди при иска по чл. 2 ал. 1 т. 3 ЗОДОВ правнорелевантни обстоятелства са тежестта на повдигнатото обвинение; да. то е за едно или за няколко отделни престъпления; да. ищецът е оправдан по всички обвинения или по част от тях, продължителността на наказателното производство; видът на взетата мярка за неотклонение; съдебното минало; разгласяването и публичността на обвинението; по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца; конкретните негови преживявания, както и цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му – здравословно състояние, семейство, приятели, професия, обществен отзвук и др.под.

Обезщетение се присъжда при доказана причинна връзка между незаконното обвинение за извършено престъпление и претърпените вреди, като същото се определя глобално. В случай, че от повдигнатото обвинение са причинени болки и страдания над обичайните или специфични увреждания с оглед конкретни обстоятелства, те трябва изрично да бъдат посочени в исковата молба, за да могат да станат част от предмета на иска, като тежестта за доказване на вредите и причинната връзка е върху ищцовата страна – в този смисъл са решение от 11.03.2013 г. на ВС, IV гр. отд. по гр. д. № 1107/2012 г., решение от 15.01.2013 г. на ВКС, IV гр. отд. по гр. д. № 1568/2011 г. В практиката на ВКС изрично се приема и че при определяне размера на обезщетението съдът следва не само да обсъди всички установени по делото обективно съществуващи обстоятелства, но и да отрази в мотивите си своята преценка относно тяхното конкретно значение за определянето на справедливия размер на обезщетението. При определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди следва да се вземат предвид и икономическата обстановка и стандарта на живот в страната, присъдените в аналогични случаи в съдебната практика обезщетения, както и че размерът на обезщетението не следва да бъде източник на обогатяване за пострадалия.

При така дадения в съдебната практика отговор на поставения с въззивната жалба на ПРБ въпрос, следва да се приеме, че първостепенният съд е приложил неправилно материалния закон към установените по делото факти, което е довело до необоснован извод относно размера на претендираните неимуществени вреди.

Районният съд правилно е отчетел обстоятелството на повдигнати две обвинения, при това за тежки престъпления, че е бил с полицейско и прокурорско задържане за 72ч. и след това е търпял МНО домашен арест за приблизителен период от осем месеца и че е изпитвал притеснение за детето си в случай, че бъде осъден ефективно.

В обжалваното решение обаче не е отчетено значението на обективно проявените и установени по делото обстоятелства, които предполагат по-нисък размер на дължимото се на ищеца обезщетение: В наказателното производство не е взета като постоянна най-тежката МНО задържане под стража, а домашен арест, която е дала възможност на ищеца да полага грижи за своето дете. Наказателното преследване е продължило общо една година и половина в досъдебна и съдебна фаза. Повдигнатите обвинения не са медийно разгласени. Няма данни същите да са станали обществено достояние на широк кръг лица – св.Р.... сочи, че се е чуло за разследването, но от тези показания не може да се направи извод за мащаба на разгласата и доколко е накърнила социалния статус на ищеца. Установените вреди на ищеца са обичайните, които едно лице търпи от незаконно обвинение – няма данни за нанесени от обвинението трайни увреждания на физическото и психическото му здраве, на личния му живот, както и на обичайния му ритъм и стил на работа след приключване на наказателното производство – в процеса не се установява същият да има постоянна работа, напротив, характеристикната справка в наказателния процес сочи на непостоянни доходи от работа на приятели и познати.

При отчитане на значението на обстоятелствата, които обуславят по-нисък размер на обезщетението за неимуществени вреди от незаконното обвинение, въззивният съд счита, че

размерът на справедливото по смисъла на чл. 52 ЗЗД обезщетение за репарирание на причинените на ищеца неимуществени вреди от воденото срещу него наказателно производство следва да бъде определен на сумата от 8 000 лв., която в достатъчна степен удовлетворява критерия за справедливост по чл. 52 ЗЗД, към който чл. 4 ЗОДОВ препраща.

В частта, с която на ищеца е присъдено обезщетение над сумата от 8 000 лв. до 15 000 лв., решението следва да бъде отменено и вместо него да бъде поставено друго, с което над размера 8 000 лв. до размера 15 000 лв. искът бъде отхвърлен, ведно със законната лихва, считано от 6.01.2020г. до окончателното изплащане на сумата.

В частта, с която на ищеца е присъдено обезщетение от 8 000 лв., ведно със законната лихва от 6.01.2020г. до окончателното изплащане на сумата, както и в частта, с която е отхвърлен искът над 15 000лв. до 19 500лв. обжалваното решение е правилно и следва да бъде потвърдено.

Р. Х. е представляван безплатно от адвокат по реда на чл.38 ЗА. Претендира се присъждане на адв.възнаграждение. С оглед изхода на спора ПРБ следва да бъде осъдена да заплати на адв.Д. П. сумата съобразно уважената част от иска сумата 884,10лв.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

Отменява решение № 603/2.10.2023г. по гр.д. № 914/2023г. на РС Разград в частта, с която ПРБ е осъдена да заплати на Р. А. Х. обезщетение за претърпени неимуществени вреди над размера 8000лв. до размера 15 000лв., ведно със законната лихва, считано от 6.01.2020г. до окончателното изплащане на сумата, като вместо това поставя:

Отхвърля иска на Р. А. Х. за осъждане на ПРБ да му заплати обезщетение за претърпени неимуществени вреди над размера 8000лв. до размера 15 000лв., ведно със законната лихва, считано от 6.01.2020г. до окончателното изплащане на сумата, като неосъдителен.

Потвърждава решение № 603/2.10.2023г. по гр.д. № 914/2023г. на РС Разград в частта, с която ПРБ е осъдена да заплати на Р. А. Х. обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер 8000лв., ведно със законната лихва, считано от 6.01.2020г. до окончателното изплащане на сумата, както и в частта, с която искът е отхвърлен над размера 15 000лв. до размера 19 500лв.

Осъжда ПРБ да заплати на адвокат Д. П. сумата 884,10лв. дължимо адв.възнаграждение за оказано безплатно процесуално представителство във въззивното производство, на осн. чл.38 ЗА.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Чле..е:

1. _____

2. _____